

Utbildningsinspektion i Munksunds skola

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Munksunds skola	Antal barn/elever/studerande
Grundskola	165
Förskoleverksamhet	120
Skolbarnsomsorg	65
Förskoleklass	27

Munksunds rektorsområde omfattar förskoleverksamhet, fritidshem, förskoleklass och grundskolans årskurs 1 till 5. Skolans verksamhet är organiserad i två spår med åldersblandade grupper från årskurs 2. Piteå kommun har organiserat förskolorna och grundskolorna i tre geografiska områden. Munksunds rektorsområde ligger i det centrala området. Skolans lokaler består av sammanhängande byggnader på markplanet med egna ingångar till de olika avdelningarna. Förskoleklassen är inrymd i skolans lokaler. I anslutning till skolan finns simhall och sporthall.

Genomförandet av inspektionen i Munksunds skola

Skolverket sände den 10 november 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Munksunds skola har bestått av undervisningsråden Håkan Sandström och Elisabeth Ahlgren. Besök i Munksunds skola genomfördes mellan den 24 till den 26 mars 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Munksunds skola, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Munksunds skola genomfördes formella intervjuer med elever och personal, skolläddning, föräldrar samt elevhälsans personal. Besök i verksamheten gjordes i förskoleklass, samt årskurserna 2 och 5. Inspektörerna genomförde också informella samtal med elever och personal i samband med besöken.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Personalen på skolan anser att eleverna är trygga i skolan. Språkbruket var för några år sedan hårt, något som skolan idag kommit till rätta med. Lärarna anser att eleverna är duktiga på att berätta om det sker kränkningar. I samtal med elever framkommer att det inte förekommer någon mobbning, men att skolan inte är helt fri från konflikter. Sedan en tid har det funnits en kamratstödjande funktion som benämns "Allas vän". Vid inspektionen framkommer att verksamheten inte fungerar tillfredställande. Många elever berättar att de inte vill ta på sig uppdraget eftersom det anses ha dålig status bland eleverna.

I samtal med elever och personal framkommer att eleverna tycker att klassråd och elevråd är viktiga. Elevernas lärare berättar att lusten att lära är stor bland eleverna. Ett förhållande som bekräftas under inspektionen. I samtal med elever berättar de att undervisningen känns meningsfull och lustfylld.

Personalen arbetar med värdegrundsfrågor på ett integrerat sätt i den vardagliga verksamheten. Detta gestaltas bland annat i form av den loggbok som eleverna kommunicerar med sin lärare. Loggboken används för elevens individuella planering och självreflektion kring sina kunskapsmål, men eleverna beskriver i loggboken även andra upplevelser kring sin skolsituation. Flertalet lärare uppger att en positiv effekt av de åldersblandade grupperna är att eleverna i ökad omfattning lärt sig visa hänsyn till yngre elever och samarbeta med andra.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Munksunds skola uppnår god kvalitet i arbetet med normer och värden som i hög grad sammanfaller med läroplanens mål. Betydelsen och förståelsen för den kamratstödjande verksamheten bör förbättras.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Vid inspektionen framkommer att många barn redan kan läsa när de kommer till förskoleklass. Personalen uppger att barnen i så hög grad är studiemotiverade att de ibland tydligt måste prioritera leken.

Eleverna vid Munksunds skola uppnår goda resultat på nationella prov i årskurs 2 och 5. Det var endast ett fåtal elever som inte klarade proven i svenska, engelska och matematik. Eleverna känner till vilka kunskapsmål de skall uppnå via den veckovisa planering och utvärdering som genomförs. Genom den får också eleverna en uppfattning om hur de lyckas.

Vid inspektionen framkommer att det bland personalen finns ett vidgat synsätt kring kunskapsutveckling och kunskapsbedömning. Ett viktigt hjälpmedel för detta är den portfolio som eleverna använder i undervisningen. Där redovisas elevernas kunskapsresultat och utveckling på olika sätt.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att barnens och elevernas lärande och utveckling ligger väl i linje med kursplanernas och läroplanernas mål. Munksunds skola uppnår god kvalitet under bedömningsområdet kunskaper.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Inspektionen visar att Munksunds skola har fungerande klassråd, elevråd och förskole/skolråd. I skolrådet ingår representanter för föräldrar, elever och personal. Eleverna berättar att de upplever klassråd och elevråd som viktiga. Gemensamma trivselregler har utarbetats av personal och elevråd.

Personalen uttrycker att en trygg psykosocial miljö och en fin utemiljö med närhet till naturen är viktiga incitament för att skapa en hälsofrämjande och god lärandemiljö. I årskurs 5 har ”killsnack” och ”tjejsnack” schemalagts. Där diskuteras relationer och könsroller. Eleverna planerar sin undervisning genom den planeringsbok man använder.

Munksunds skola har ett handlingsprogram mot kränkande behandling. Handlingsprogrammet är emellertid av generell karaktär och har inte anpassats till att gälla den egna skolan. Vid skolan finns "Allas vän", en kamratstödande verksamheten som bland annat innebär att vara ett stöd för sina kamrater på raster. Under inspektion konstateras att verksamheten tappat sin status bland eleverna, och att det saknas en tydlig struktur för hur arbetet skall bedrivas. I detta sammanhang nämner elever och föräldrar att de önskar att fler vuxna var närvarande vid raster som ett stöd för bland annat kamratstödjarna. Av skolans kvalitetsredovisning går att utläsa att skolan inte haft några mobbningsfall under det senaste året. Rektorn förklarar detta med tidiga ingripanden från skolans mobbningssteam.

Skolsköterska finns på skolan vissa tider under veckan. Tillsammans med specialpedagog, kurator, och rektor ingår skolsköterska i skolans elevhälsoteam.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Munksunds skola uppnår god kvalitet i arbetet med att skapa en trygg och god lärandemiljö. Skolan bör dock utarbeta ett eget handlingsprogram mot kränkande behandling samt utveckla det förebyggande arbetet mot kränkande behandling.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Verksamheten vid Munksunds skola är organiserad i två parallella spår. Klasserna är åldersblandade från årskurs 2. Förskoleklass och årskurs 1 är organiserade i åldershomogena grupper men har en nära samverkan både vad beträffar verksamhet och lokaler.

Personalen anser att organiserandet av verksamheten i åldersblandade grupper har resulterat i en positiv utveckling av arbetssätt och arbetsformer som främjar olika sätt att lära. Det finns ett särskilt teknikmaterial på skolan som uppmuntar till olika former av problemlösning. Materialet är inte minst omtyckt av flickorna på skolan. Inspektörerna anser att individuell anpassning av metoder och arbetsmaterial kännetecknar verksamheten.

Utvecklingssamtal genomförs varje termin. För att följa upp elevernas kunskapsutveckling används bland annat analysmaterialet "Betapedagogen". Detta utgör en utgångspunkt vid utvecklingssamtalen. Elever och föräldrar berättar att de upplever utvecklingssamtalen som positiva och meningsfulla.

Skolan använder kollegial handledning kring pedagogiska frågor, något personalen uppfattar som ett viktigt stöd i den dagliga verksamheten. Den kollegiala handledningen skapar en helhet och en god variation av arbetssätt och arbetsformer. Rektorsområdet har arbetat med ett samsynsprojekt som syftar till att, utifrån läroplanerna skapa, samsyn kring lärandet och strategier vid övergångar.

Barn som är i behov av särskilt stöd identifieras tidigt genom tester och en nära samverkan mellan specialpedagog och övrig pedagogisk personal. Vid behov utarbetas åtgärdsprogram. En genomgång av åtgärdsprogram som skolan redovisat visar på en nära samverkan med föräldrar och elev. Vissa av åtgärdsprogrammen saknar delvis utvärderingsbara mål och en tydlig struktur för utvärdering och tidsplan. Vid inspektionen framkommer vissa otydligheter vad gäller ansvarsfördelning vid utarbetande av åtgärdsprogram mellan rektorn, specialpedagog och klasslärare. Skolan har ett fungerande elevhälsoteam med skolsköterska, kurator, specialpedagog och rektor. Gruppen träffas regelbundet för att rådgöra och samverka kring olika elevers situation. Denna grupp deltar också i skolans elevvårdskonferenser. Skolan har en god samverkan med andra myndigheter kring barn och familjer som är i olika svårigheter. På skolan finns en särskild undervisningsgrupp med tre elever.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans pedagogiska verksamhet och undervisning håller god kvalitet. Skolan bör emellertid klargöra ansvarsfördelningen vid utarbetande av åtgärdsprogram. Fastställande av mål, tidsplan och form för utvärdering av åtgärdsprogram bör också tydliggöras.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskilds rättsäkerhet.

Munksunds rektorsområde, har en ansvarig rektor för all verksamhet, från förskola till årskurs 5. Personalen anser att rektorn är delaktig och förtrogen med verksamheten. Rektor utgör tillsammans med skolans specialpedagog en ledningsgrupp. En utvecklingsgrupp med representanter från övrig pedagogisk personal finns också på skolan.

Munksunds rektorsområde har utarbetat en arbetsplan. Den har tagits fram gemensamt av personal och skolråd. Planen är väl förankrad bland personalen och har varit en del av det samsynsprojekt som skolan arbetat med. Arbetet med den ”röda tråden” och läroplanerna har ytterligare ökat medvetenheten om uppdraget.

Skolan har en gemensam kvalitetsredovisning för rektorsområdet. Det saknas tydliga kopplingar mellan skolans arbetsplan och skolans kvalitetsredovisning. Personalen på skolan upplever inte att dokumentet är förankrat och att det har någon egentlig betydelse för det dagliga arbetet. Indikatorer och tydliga referenspunkter som används på ett systematiskt sätt saknas i kvalitetsredovisningen.

Sammanfattningsvis gör inspektörerna bedömningen att skolans styrning, ledning och kvalitetsarbete håller en godtagbar kvalitet. Det systematiska kvalitetsarbetet bör dock förbättras avseende redovisning av resultat. Kvantitativa resultat, som finns tillgängliga i kommunens uppföljningssystem, kan utgöra viktiga referenspunkter och indikatorer. En tydligare koppling mellan arbetsplanen och kvalitetsredovisningen bedöms också kunna bidra till en ökad delaktighet i kvalitetsarbetet på skolan.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Munksund skola genomför elevens val i form av att olika temadagar fördelas över läsåret. Vid temadagarna kan eleverna välja olika fördjupningar inom ett urval av ämnen. Eleverna erbjuds språkval i årskurs sex på mottagande skola. Vid inspektionstillfället bedrivs ingen modersmålsundervisning eftersom behovet inte finns för närvarande. Skolan informerar muntligt, skriftligt och vid olika tillfällen elever och föräldrar om valmöjligheter och om utbildningens innehåll och former. Vid inspektionen framkommer att skolans organisation är flexibel och möjliggör en likvärdig tillgång till utbildning för elever med olika behov.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att eleverna har tillgång till den undervisning de har rätt till. Utbildningen ges i den omfattning och med den valfrihet som anges i författningarna och håller därmed en god kvalitet.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Andelen personal med adekvat utbildning på skolan är mycket hög. Det råder en liten personalomsättning och personalen har överlag lång erfarenhet. Vid inspektionen framkommer att Munksunds skola har en personaltäthet som skapar goda förutsättningar att bedriva en fungerande verksamhet. Skolan har tillgång till specialpedagog och speciallärare. För elevhälsan finns centralt utdelade tjänster för skolsköterska, talpedagog och kurator.

Lokalerna är väl anpassade för verksamheten. Skolans utomhusmiljö är mycket god med närhet till utomhusaktiviteter och friluftsliv, vilket skolan utnyttjar ofta. Skolan har i direkt anslutning till lokalerna tillgång till simhall och sporthall. Det finns tillgång till datorer för eleverna i varje klassrum och skolan har i övrigt tillgång till tidsenliga läromedel. Skolan har ett mindre skolbibliotek som kontinuerligt hålls uppdaterat.

Någon fastlagd kompetensutvecklingsplan finns inte inom rektorsområdet. Kompetensutvecklingen styrs av personalens behov. Personalen är i hög grad nöjd med den kompetensutveckling de erbjuds. De samsynsprojekt som skolan genomfört har varit en gemensam kompetensutvecklingsinsats.

Rektorsområdet har principer för resursfördelning med målsättningen att insatser skall sättas in så tidigt som möjligt och att den skall vara flexibel i takt med att behoven förändras under läsåret. Det finns dock ingen tydlig koppling mellan skolans kvalitetsredovisning och resursfördelningen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Munksunds skola har god tillgång till personal, lokaler och tidsenliga läromedel. Skolan har goda förutsättningar att nå angivna mål och uppnår god kvalitet under bedömningsområdet resurser. En tydligare koppling mellan kvalitetsredovisning och resursfördelning kan utvecklas.

Sammanfattande bedömning

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att verksamheten i Munksunds skola är av god kvalitet. Skolans arbetssätt kännetecknas av individuell anpassning utifrån olika elevers behov. Barnen upplevs som trygga och lusten att lära är stor. Skolans placering ger goda förutsättningar för utomhusaktiviteter och friluftsliv.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- skolan bör utarbeta ett eget handlingsprogram mot kränkande behandling. Det förebyggande arbetet mot kränkande behandling kan också förbättras och
- kvalitetsarbetet bör förbättras och förankras.

Datum

Ort

2004-08-16

Umeå

Håkan Sandström

Elisabeth Ahlgren